

eredetileg hittem, de ezek a gondolataim, amelyeknek semmi más céljuk nincsen, mint az, hogy a közvélemény kialakulásához hozzájáruljanak.

Dr. Gráber Károly.

Ügyvédi összeférhetetlenség és bifurkáció.

Az ügyvédi összeférhetetlenség kérdése elsősorban etikai kérdés ugyan, de mélyen a gazdasági érdekekbe vág. Hogy ügyvéd milyen kereskedelmi, ipari foglalkozást folytathat, hogy mennyiben fér össze az ügyvédség gyakorlásával az alkalmazotti viszony, olyan kérdések, melyek azoknál, akiket érint, sokszor egzisztenciális jelentőségűek. Az *Ügyvédek Reformszövetségének* erről a tárgyról tartott értekezletén az a vélemény alakult ki, hogy az ügyvédi hivatás, a tiszta ügyvédség gyakorlása az összeférhetetlenségi szabályok szigorú értelmezését követeli. Már pedig az ügyvédség nemcsak kenyérkereső foglalkozás, hanem igazságszolgáltatási, társadalmi funkció is és így, mint minden hivatásnál, annak közérdekű gyakorlásának követelményeit nem szabad semmiféle gazdasági érdekek feláldozni. Minden hivatásra áll többé-kevésbé az ideálista és büszke mondás: *Navigare necesse est, vivere non est necesse*. Az értekezleten dr. Simon Mihály Pál és dr. Zimmermann Béla meggyőzően kimutatták, hogy a függőségi viszony milyen vizsaszás helyzetbe hozza az ügyvédet. Az ügyvédi rendtartás, de a magasabb igazságszolgáltatási érdek is megkívánja, hogy a meggyőződésével és igazságérzetével ellenkező ügyet ne vállalja, de ez a fél szemponjból is kívánatos. Mert amint igaz az, hogy csak az tud embereket meghatni, aki maga is meghatott, csak az az ügyvéd tudja fele igazáról a bíróságot meggyőzni, aki maga is hisz abban.

Amennyiben az ügyvédek függőségi viszonyuknál fogva sokszor kötelességből kénytelenek felüknek igazságérzetükkel meg nem egyező érdekeit védeni, a felek allegatáinak az ítékezésben mindig kevesebb szerep jut, ami a szokásjognak, mely talán a jognak legértékesebb része, mert az élettél a leg-szorosabb kapcsolatban van, a hanyatlására, elernyedésére vezetne.

Jogászközönség előtt nem fog furcsán hangozni, hogy az ügyvéd hivatását csak függetlenül és kellő objektivitással tudja gyakorolni. Mert az ügyvéd pártigazságot képvisel, de a pártigazság az igazság egyik oldala és a bíróság csak úgy tudja eldönteni, hogy az összeütköző érdekek közül melyik érdemel védelmet, ha a felek az igazságnak, az érdekeknek mindegyik oldalát kellően kidomborítják.

Másrészt kétségtelen, hogy az ügyvédségnek a mai gazdasági helyzet folytán újabb munkaalkalmak kellene, nem pedig a munkakörnek megszorítása. Örvendetesnek és kívánatosnak kell tartanunk azt a várható fejlődést, hogy a jogi és

gazdasági formák szövevényességénél fogva lassankint minden jelentékenyebb gazdasági szervezetnek, természetes és jogi személynek állandó jogi tanácsadóra lesz szüksége üzletei, vállalkozásai lebonyolításánál, vagyona kezelésénél. Ez a fejlődés ellenkezik az összeférhetetlenség követelményeivel, a kérdés olyan, mint egy kocsi, amit a lovak kétfelé húznak.

A fejlődés a munkamegosztás fokozottabb fejlődésére vezet, Spenzer a differenciálódást minden fejlődés lényeges kellékének tartja. A fenti kétféle ügyvédi funkció között ugyanolyan a viszony és ugyanolyan különböző tehetséget kíván meg, mint a közigazgatás ellentétben az igazságszolgáltatással. Az igazgatásnak a magángazdaságban is mindig nagyobb szerep jut és a régi peres ügyvéddel szemben mindig fontosabb lesz a vagyonkezelő, igazgató ügyvédség szerepe. A fejlődést elvágni, azzal szembeszállani nem lehet, viszont az igazságszolgáltatási ügyvédség hivatását is minden zavaró körülménytől meg kell védeni.

Itt csak egy megoldás lehetséges, amelyik a fejlődéssel és a közérdek követelményeivel is egyező: az ügyvédséget kellé kell osztani, két testvérpályát kell alkotni belőle, melyek ne legyenek szigoruan elválasztva, az átmenet az egyikből a másikba lehetséges legyen. A megoldást úgy képzelem el, hogy az ügyvédi kamaráknak közös tisztikar és választmány megtartásával két osztálya lenne: a jogi tanácsadók és vagyonkezelők, továbbá a peres ügyvédek osztálya. Minden ügyvéd az ügyvédi kamarába való felvétele alkalmából nyilatkozni tartozik, hogy melyik osztályba akarja magát felvétetni. A peres ügyvéd szigorú összeférhetetlenségi szabályoknak veti magát alá, melyek függetlenségét és szabad meggyőződésének követését lehetővé teszik. Az ilyen ügyvéd semmiféle mellékfoglalkozást nem folytathat és semmiféle köz- vagy magánalkalmazásban nem állhat. A vagyonkezelő ügyvédet csak a tisztesség és a kari méltóság köti, egyébként mindenféle foglalkozást üzhet, lehet vállalat igazgatója, cég beltagja. Viszont az ilyen ügyvéd bírói tárgyalást el nem láthat, peres és perenkívüli bírói és kontradiktórikus közigazgatási ügyekben képviselőt nem vállalhat. E bifurkáció ellen nem hozhatók fel azok az érvek, melyeket a francia rendszer ellen felhozunk, mert míg ott a peres ügyvédség van kettéosztva, és így drágítja és megnehezíti a peres eljárást, addig a fenti rendszer egy ügyben nem kíván meg két ügyvédet, hanem a munkamegosztás által a funkciók jobb ellátását biztosítja és az ügyvédi jövedelemelosztást is egészséges irányba tereli, az ügyeknek a nagy vállalatok jogi osztályaiban való koncentrációját megszünteti. A vagyonkezelő ügyvédet viszont nem követi az összeférhetetlenségi szabályok, ki fog alakulni idővel, hogy a nagyobb cégek ügyvédet társul, vagy jogi tanácsadóul, esetleg más kereskedelmi funkciók ellátásával kapcsolatban alkalmaznak.

Ifj. dr. Szigeti László.